

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben:			
Egy évre . . . 10 kor. — fill.	Egy évre . . . 16 kor. — fill.		
Fél évre . . . 5 . . .	Fél évre . . . 8 . . .		
Negyed évre . . . 2 . . . 50 . . .	Negyed évre . . . 4 . . .		
Egy óra . . . 1 . . .	Egy óra . . . 1 . . . 70 . . .		
Egyes szám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
 Felelős szerkesztő: **IH. MÓRICZ PÁL.**
 Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:
 Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

Községi takarékpénztárak.

A belügyminiszteriumban lázas munka folyik. A közigazgatás egyszerűsítésén dolgoznak. A kormányelnök vezetése alatt, a vármegyei tisztviselők meghallgatásával már a múlt hónapban tanácskoztak a közigazgatás ezer meg ezer jogesete felett. Az anyagot most dolgozzák fel, hogy kész javaslat kerüljön a ház asztalára.

Lassan-lassan enynyire jut az elv: több szóbeliség, kevesebb írás; kevesebb forma, több lényeg.

A mai költségvetés hosszadalmas eljárás helyett a jogkereső gyorsabban, olcsóbban s mert az új eljárás közvetlenebb, bizonyosabban is jut igazához.

Lassan-lassan érvényesül ez az elv az állami gépezet minden részében.

A törvénykezés terén is újítás készül. Az új bünvádi eljárás már megvan.

Készül az új polgári törvénykönyv, az új magánjog. A válóper 1000 koronán aluli subsztratummal kivétetik a rendes eljárás alul. Olcsóbb lesz, nem kell hozzá fiskális.

Az avult végrehajtási törvény helyébe új novella lép, olyan, hogy a hitelező is megkapja a pénzét, de az adós se jusson teljesen tönkre.

Csak egy nem változik, a gazdasági helyzet. A jogélet átalakul, modernizálódik, de az alap marad a régi.

És mit ér mindez, ha napról-napra fogyunk, anyagilag tönkre megyünk?

Mit ér a közigazgatás egyszerűsítése, ha nem lesz, a ki a hasznát vegye?

Mit ér a végrehajtási eljárás olcsósága, ha már nincs mit lefoglalni, ha a nép nem bírva a terheket, eladósodva, más hazába bujdosik s vagyontát dobra vereti a bank, talán éppen a nemzetiségi bank?

Földje megterhelve 10 százalékos adóssággal, küzd, dolgozik éjjel-nappal, a föld azonban nem hoz 10 százalék hasznot, s nem képes jóllaktatni azt a hatalmas molohot, a takarékpénztárt, s ő a termelő, küzdelmes, verejtékes munkája mellett is éheznek családjaival együtt.

Mi a baja a magyar gazdának? A drága pénz!

Pedig a pénz olcsó, ime takarékpénztár csak 4½ százalékot fizet a betétért, a kölcsönért azonban 10-et vesz.

Évekkel ezelőtt látták már ezt. Megindult a mozgalom, segíteni, javítani a helyzetet, társadalmi uton is. Agrárbankok keletkeztek. Megindult a mozgalom állami téren is. A belügyminiszteriumban évekkkel ezelőtt összeült egy anket. Tárgyaltak, tanácskoztak a nép nyomoráról, az eladósodott gazda helyzetének javításáról, a módokról.

Világos elme, jóságos lélek megpendített egy eszmét: a községek által állíttassanak takarékpénztárak, ahol nem az anyagi érdek a fő-cél, hanem a gazdasági élet fellendítése.

Vártuk, hogy a közigazgatás utjászervezése alkalmával az évekkkel ezelőtt megpendített, de Isten tudja miért, a napirendről levett eszmét felszínre hozzák ismét,

Sajnos, lepi azt az aktát tovább is az idők pora. Pedig fontosabb kérdés ez a világ minden egyszerűsítésénél,

Nézzük a mezőgazda életét, matematikai pontossággal ki lehet számítani, hogy a magyar gazda mennyi idő alatt fog teljesen tönkremenni, elzúlleni vagy kivándorolni.

Ha a magyar kiscgazda ma akár befektetés akár vagyoni jogi, örökösödési kérdések tisztázása miatt pénzhez akar jutni, kénytelen a takarékpénztárhoz fordulni, sőt mielőtt még az a kérdés eldőlni, hogy kaphat-e pénzt, fizet a banknak azért, hogy birtokát a kiküldött hivatalnok megtekintti, százaikat fizet a különböző bizonyítványokért, a költséges, drága ügyvédi bekebelezésekért sokat. Fizet a kölcsönökért 8 százalék kamatot, 2 százalék kezelési díjat, ez 10 százalék.

Hol az a föld, amelyik a hatalmas adó mellett 10 százalékos kamatot hoz? A községi takarékpénztárak eszméje egységes volt.

Ime pár alföldi város, a Dunántul pedig Pinkafő község létesít községi takarékpénztárt, s a legválságosabb időben is képes 6 százalék mellett kölcsön adni, s mégis vagyona van, milliókra menő vagyona.

Ennek a községi takarékpénztárnak, mint erkölcsi testület vezetése alatt álló banknak nem az volna a

célja, hogy részvényeseinek zsebét tömjé, hanem a gazdasági életünk fellendítése, a szociális kérdések megoldása.

A szomszédunkban van egy párányi állam; Románia. Ez a jóformán 30 esztendő óta nem ismer más bankot, csak államit, és nem is 10 százalékra adja ám a pénzt, de nem is vándorol ki ám az oláh paraszt onnan,

Minden községnek van alapja, egy kis jóakarattal, egy kis észszel minden község teremthet bankot, amelyik kölcsönt ad a megterhelt birtokra, vagy a befektetésre.

És vajjon nem lehetne-e az 1877. XX törvényen segíteni, hiszen már úgy is elavult? Ez a törvény megengedi, hogy az árvák pénze ingatlanokra kölcsönadassék, az ingatlanok egyharmad értékét képviselő összeg erejéig. Nem lehetne ezen a törvényen változtatni s kimondani, hogy ezen túl kétharmad értékig adható kölcsön? Avagy az árvák pénzére biztosabb egy magántakarékpénztár? Hiszen az sem ad többet 5 százaléknál.

A bürokrata urak talán felhozzák, hogy hátha visszaélések történnek az árvák pénzével? Banális érv! Nincs elég felelős tisztviselője a vármegyének? Szolgabíró, községi képviselő-testület, azoknak együtt és személyenkinti vagyonuk? Talán több garanciát nyújt a magán intézet? Segítsünk, mert maholnap árvábbak leszünk az árvánál.

Mi a közigazgatás? A nemzet fizikai, szellemi és gazdasági élete.

Nem az államnak a kormanyának, volna-e kötelessége tehát, hogy éppen most, mikor a közigazgatást újjászervezik, foglalkozzék az annak keretébe tartozó gazdasági étellel is?

Szedjék csak elő az irattárból azt a hatalmas aktacsomót, tessék azokat állami fennhatósággal megvalósítani.

S ha majd 6 százalékos pénzhez jut a magyar gazda, bizonynyal nem fog kivándorolni, hanem itt marad és dolgozik, s a gazdátlanul maradt falusi hajlékokba nem vonulhat be a külföld népe.

P. F.

Honfoglaló Árpádról.

(Szegedi levél.)

Hat év óta magam is azon asztaltársaság tagjainak sorába tartozom, akik minden esztendőben elzarándokolnak Puztaszerre, hogy ott az isten szabad ege alatt, az ősmonostor romjai és honfoglaló Árpád vezér szobra előtt megemlékezzenek rólatok, dicső ősök, akik a honfoglalás nagy művének befejezése után a szeri pusztán törvényeket hoztatok a nemzet számára, hogy fennállását örök időkre biztosítsátok.

Ezen törvények a magyar alkotmány-nak verrel megpecsételt szentírásai, amelyeknek kötelező erejét érezzük mi maiglan is.

Az idén már országos jellegű lesz a mi zarándokutunk. Az alföldi nép ezrei lesznek ott, hogy hálasan emlékezzenek rólatok a kesői unokák számára szerzett földbe tért vitézek.

Ott fog megalakulni a „Pusztaszeri Árpád-egyesület” is, amelyeknek egyedüli célja, hogy a második évezredhen helyre-pótolja a mult évezred mulasztásait.

Szerény nézetem szerint leelőször is a honfoglalók emlékének méltóbb megörökítést tűzze ki feladatául az egyesület. A mostani Árpád szobor nem méltó a magyar nemzethez. Silány homokkőből készült. A lovon járó magyar nemzet vezéretülő helyzetben ábrázolja. A kivétel is elszomorítóan silány. Holmi tuskón ül Árpád és inkább hasonlít utcasarkon keregető koldushoz, mint vitéz hadvezérhez vagy bölcs törvényhozóhoz.

Ez a szobor valóságos szégyenbélyege a nemzet hivatalos kegyeletének. Az esztendői viszontagság is szörnyen megviselte már. Egyes részei szétmáltak és letöredtek. Ez a szörnyalkotas tehát nem maradhat tovább a helyén közmegebotrankozás nélkül.

Nem akarom kisebbiteni egyetlen történelmi nagyságunk érdemeit sem, de azt igenis tagadom, hogy Árpád és vezéreinek bármelyik is nagyobb érdemeket szerzett volna. A kegyelet mégis jobban megnyilvánult irántuk.

Csak néhány összehasonlítást teszek. Andrassy Gyula gróf volt kormányelnök emléket a székesfőváros legszebb és legnagyobb sugarúja őrzi, amelynek a végén a milliót is meghaladó költséggel emel számára emléket a hivatalos Magyarország a közadók verejtekés fillerein.

De itt az Erzsébet királyné emléke is. A nemzet a milliót is meghaladó összeget gyűjtött össze a szoborra rövid idő alatt, pedig hát — legyünk őszinték — nem lehet a hátát és kegyeletet összemérni azzal, a mivel a honfoglaló Árpádnak tartozunk. Hogy rokonszenvezett velünk Erzsébet királyné és szerette a magyart, az igen szép dolog, sőt ma a mi szemünkben érdem is, de ezen rokonszenvenek és szeretetnek a melegét évezredek mulva nem fogják érezni a kesői utódok, de Árpád vezérre szeretettel és hállával fognak gondolni.

Nem is kell bővebben fejtegetnünk, hogy miért kell a Honfoglalóknak örökké maradandó emléket állítanunk. Talán megérti mindenki hogy a pusztaszeri Árpád-szobor a legszebbnek, legnagyobbnak és legdisebbnek kell lenni, s olyan műveszi alkotásnak, amelynek csodájára járjon az egész világ.

Nem is csupán Árpád-szobrot kellene állítanunk, hanem szobor-csoportozatot, hiszen a többi vezér is részt vett a honfoglalás nagy művében és a magyar alkotmány alapjainak lerakásában. A összes vezérek szobrainak ott volna a helye az Árpádé mellett.

Hát nem neveltséges-e hogy a diploma Andrásynak lovas szobrot emelnek, míg Árpádot holmi tuskóra ültette a szobrászi hülyeség?

Országos gyűjtést kell rendezni az új Árpád szoborra. Minden magyar meg fogja nyitni erszényét, hogy méltó emléket állíthasson neki a nemzeti kegyelet. Ha még a német Lenaunak is érzeből akar emléket állítani a magyar, hogy türhetné, hogy a Honfoglaló emléke csak silány homokkőből legyen.

Föl kell emelni romjaiból az istenházát is. Oltart kell emelni azon szent helyen, ahol a magyar alkotmány született. Pusztaszer földje pedig legyen a nemzeté, ne maradjon továbbra is idegen kézen.

Ezek meg valósítását tűzze célul maga elé a „Pusztaszeri Árpád egyesület” és akkor méltó lesz a Honfoglaló nevére.

Szókimondó.

Az amerikai Kossuth-szoborról.

(Levél Amerikából.)

A clevelandi Egyesült Magyar Egyletek Bizottsága június 20-án nagyon látogatott gyűlést tartott, melynek lefolyása minden tekintetben megnyugtathatja az amerikai magyarságot az iránt, hogy a Kossuth-szobor leleplezési ünnepe ki fogja elégíteni a legvremesbb reményeket és hogy a bizottság figyelme kiterjed minden részletre. Az elnöki bejelentések megmutattak, hogy mily ernyedetlenül és sikeresen működik a bizottság elnöke, a ki egymásután eszközli ki a kedvezményeket. Azt is megmutatta a gyűlés lefolyása, hogy mily bölcs dolog volt, az „advisory board” létesítése, mert a fontos ügyek, melyekben a bizottságnak intézkedni kellett, kellőképpen előkészítve kerültek a nagybizottság elé és így ennek módjában volt, alaposan és mégis aranylag rövid idő alatt határozni.

Az elnöki bejelentések közül, melyekkel Perczel Lajos biz. elnök a gyűlést megnyitotta, kiemeleudó első sorban Tóth András szobrásznak alább egész terjedelmében is közölt levele, melyből örömmel vette tudomásul a bizottság, hogy a szobor már készen van és július első napjaiban utnak fog indíttatni Cleveland fele. Bejelentette továbbá az elnök, hogy a Holland-Amerikai hajótársaság késznek nyilatkozott a szobrot ingyen szállítani Rotterdamból New-Yorkba. A biz. elnök lépéseket tett az iránt is, hogy New-Yorkból Clevelandba szinten ingyen szállíttassék a szobor és kihatása van rá, hogy a vasutársulatok teljesíteni fogják a kérélmét. Az iránt is lépéseket tett az elnök, hogy a szobor leleplezési ünnepére az Egy. Allamok minden részéből féláron lehessen majd eljönni Clevelandba. E lépéseket is siker kecségteti és minden valószínűség szerint szeptember 24 től október 11-ig lesznek a kedvezményes aru vasúti jegyek érvényben. Jelenté még az elnök, hogy június 20-ának reggeléig Kundtz Tivadar főpénztaroshoz \$2,087.16 folyt be, mibe járul a Friedl Albert pénztáros által bankban kezelt \$260.25 és a newyorki Kossuth-szobor-bizottság által atengedett és rövid időn belül varható négyszázegyhány dollár. Pedig a gyűjtőívek nagyrésze még nem érkezett be és sok helyen még folyik a gyűjtés, mint arról a bizottságnak tudomása van. Minde bejelentéseket örvendetes tudomásul vette a bizottság.

A bizottság azután következő fontosabb ügyeket intézte el:

1. Előterjesztetvén a talapzatra vonatkozó ajánlatok is, elhatározta a bizottság, hogy a talapzat Berry vagy Quincy-gránitból készíttessék el, a szerint, hogy a megkeresett szakértő melyiket fogja ajánlani. Schwarz W. H. ügyvéd és Apathy Fe encz főhatalmaztattak és utasítottak, hogy Carabelli kőfaragóval kössék meg a szerződést, elfogadva a jeles kőfaragónak azt az ajánlatát, hogy a talapzatot, a mondott gránitok bármelyikéből két hónap alatt \$1535.00 ért készíti el, mibe bele vannak értve talapzat és szobor felállítási költségei, úgy hogy ez készszen fog állani a leleplezésre. Hozzátehetjük, hogy Carabelli ajánlata rendkívül kedvező és ennél jutányosabban talán még sohasem készítették egy szobor gránit-alapzatát. Carabelli ugyanis nem kíván nyereszketni e művével, hanem megelégszik tényleges kiadásainak megtérítésével és ezzel akar a maga részéről, mint olasz, hozzájárulni a szobor létesítéséhez.

2. A szobor feliratára nézve határozatba ment, hogy egyik oldalán ez a szó álljon: „Kossuth”, alul angol mondattal, mely meg fogja mondani a kesői amerikai nemzedéknek is, hogy ki volt Kossuth; a másik oldalon pedig bevessek, hogy a szobrot Amerika magyarsága emelte. A fölírások pontos megfogalmazására háromtagu bizottság küldetett ki.

3. Elnök felolvasta a szükséges bizottságoknak az e célból kiküldött albizottság által összeállított nevsorát és a gyűlés följogosította e bizottságok elnökeit, hogy bizottságaikat szükség szerint egészítsék ki. A bizottságokban nemcsak a nagybizottság tagjai foglalnak helyet, hanem hely van benök minden honfitárs számára, ki kész és képes a nemes célelert fáradozni. Egyuttal kimondotta a gyűlés, hogy ezental a nagybizottság minden hónapban gyűlesezzenek és hogy a sürgős ügyeket egy 7 tagu végrehajtó bizottság intézze, melynek tagjait a bizottság elnöke fogja kinevezni.

4. Hivatalos kalapul a Kossuth-kalap, hivatalos jelvényül egy bemutatott igen csi-nos minta fogadtatott el és habár a nagybizottság nem kívánta e kalap és jelvény viselését kötelezővé tenni mindenki számára, ki részt óhajt venni az ünnepi menetben, kifejezte azt a reményét, hogy a menet egy öntetüége és inpozansabb volta érdekében lehetőleg mindenki meg fogja rendelni a kalapot és jelvényt. A jelvénybizottság érintkezni fog úgy a clevelandi, mint Clevelandon kívüli egyletekkel, a melyek részt kívánnak venni a menetben, hogy így megtudja, hany jelvényt és kalapot rendeljen. Megjegyezzük, hogy az igon szép kalap, szép darutollal együtt csak 75 centbe fog kerülni és híhető, hogy mindenki sietni fog szert tenni ily kalapra. Minden egyletkez el fog küldetni a kalap és jelvény mintája vagy fenyképe.

5. A clevelandi Gróf Batthyány női egyletnek a bizottság jegyzőkönyvi köszönetet szavazott ajánlatáért, hogy a szoborra koszorut fog helyezni.

6. A zene bizottság fölkéretett, hogy hasson oda, hogy az egyletek, esetleg többen szövetkezve, fogadjanak zenekarokat a diszmenetre. A mellett persze a bizottság is fog szerződteni zenekart, mely az érkező egyleteket fogadja.

Tóth András szobrász-művésznek fent már említett levele, melyet Perczel Lajos biz. elnökönöz intézett, Debreczenben f. é. június hó 6-án kelt és így hangzik:

„Örömmel értesíthetem, hogy a Kossuth-szobor alakjának érzebeöntése már megtörtént és kitünően sikerült s most van csi-

szolás alatt, a mely munkával is teljesen elkészülnek, mire e sorok Clevelandban, az új Kis-Magyarországban napvilágot látnak.

Tudatom egyszersmind, hogy a szobor csomagolási költsége, a hogy értesültem, 50 koronába fog kerülni. Kérem tehát, sziveskedjék sürgősen megírni, hogy miféle képpen történjen a szállítás és mely utirányban? hogy Kossuth-apánk ércszobrát már július hó elsején vagy másodikán okvetlen küldhessem az újhazába, Amerikába, a rendeltetési helyére Clevelandba. Az összes amerikai magyar testvereket, úgy önt leg-tisztább szívből üdvözölve, maradtam hazafias tisztelettel

Tóth András, szobrász.

A lelelezési ünnepéy, mint halljuk, mégis csak vasárnap szeptember 28-an og megtartani. Tom L. Johnson-nal, Cleveland polgarmesterével ugyan még nem értekezhetett a nagybizottság elnöke, de egy a polgarmesterhez igen közel álló egyen kijelentette, hogy Johnson vasárnap is okvetlen részt fog venni a lelelezési ünnepéyen. Honfitársaink tulnyomó része vasárnap óhajta az ünnepet megtartani s kivánságuk teljesülni fog.

Budapesti polgár az idegen légióban.

(Egy vendéglős szomorú kalandja.)

Messze Afrikából, a francziák forró gyarmatországból, Algériából levél érkezett egy budapesti polgártól, aki hónapok óta rabszolgája egy idegen zászlónak, a Szahara sivatag szelén, Szidi-Bel-Abbasban. Megható sorából idézzük a következőket:

Itt állok ma a sivatag partján, francia gyarmaton; egyik perczben a vad elpnstíthat, a másikban előhetnek a biggák (szerecsenek) vagy arabok. Nem tartozom én ezzel a francziáknak. Tévedésből kerültem ide. Nem tehetek mást, mint hogy óvatosan megszökjem. Nem tudom megszökni a sok mindenféle szemét népet: az öt világrész revolt multu betörője csalója, sikkasztója és söpredéke mind itt van. A francia légio az otthonuk s én nekem azokkal kell elnem. Tisztesseges adófizető polgára voltam Budapestnek, nem pedig cavargó. En em a véletlen vetett ide. Kérem a jó Istent, szabadítson meg minél előbb innen. A rossz üzleti viszonyok és családi életem kergetett az idegenbe. Az utolsó két évben olyan rossz szul ment az üzletem, hogy szállítóm nem tudtam kifizetni. Abban a reményben hagytam el édes hazámat, hogy elmegyek Dél Afrikába a burok szolgálatába s egyan gol golyó oltja ki életemet, vagy bár gyémánttal töltöm meg a zsebem s visszatérve kifizethetem tartozásomat. Most gyötör a hoovagy. Nem gyémánt után vágyom már, hanem csak egy hazai gyöngyért. Kérem a jó Istent mindennap ószetett kézzel, hogy juttasson haza. Katonának neveznek itt, pedig nem vagyok az, hanem kényszer munkás — rabszolgaságban, havi hatvannégy krajczáért. És ez az állapot még öt évig tart, ha valahogy meg nem szabadulok tőle. Ha a jó Isten hazasegitene s követ mennék törni az újpesti utra, már akkor is boldog

leszek, mert hiszen otthon lennék. Most arra kérlek téged, magyar, élve el ne ne hagyj soha a magyar földet, mert a sors összegyötör téged. Isten maradjon veletek magyarak.

Szidi-Bel-Abbas, 1902. jul. 2.

Szilágyi István, volt budapesti vendéglős, most közlegény az idegenek légiójának 3. századában.

Szilágyi István, aki ezt a keserves levelet írta, csakugyan budapesti polgár. Őz vegy Bakos Ferenczével közösen a Szegedi halacs csárdához címzett vendéglője volt a Dohány utca 39. száma alatt. Sokat költött, a mi nem telt a koresma jövedelméből. Adóssága egyre szaporodott s mult év nevémbereben eltűnt a fővárosból. Felesége a kitől mar régen küönvalva élt, Kispesten lakik. Hónapokig nem hallatszott róla hír, hozzátartozói már azt hittek, hogy öngyilkosságot követett el. Az idén április elején azonban hírt hozott róla egy Jakab Istvan nevű budabestti kereskedősegéd, a ki Dél-Afrikából tért vissza. Elmondta, hogy Szilágyival és még tizenöt magyarral együtt január 9-án beszegődtek Fiumében az S. S. Anglo-Czanadian angol löszalító gőzösre, a mely elvitte őket Durbanba. Az uton, a mely harminczkét napig tartott, rettenetes szenvedést álltak ki. Enni és inni vajmi keveset kaptak s a legkisebb zugolódásért a hajó fenekére csuktak őket. — Megérkezve Durbanba, elhatározták, hogy megszöknek az angoloktól a burokhoz. Kilencz napig vándorolnak Natálban, de az angolok utólérték őket. Fokvárosba kerültek fogolyként. Onnan hazaszállították őket Fiuméba. Utközben lánokra voltak verve, a melyet csak Szenegambia kikötőjében Dakorban a francia kormányzó követelésére vettek le róluk. Ott történt, hogy egyik társuk, Szilágyi István megszökött a hajóról a francia gyarmatra. További vándorlása nem ismeretes de valószínű, hogy az éhség kergette a légióba.

Ismét öngyilkosság.

(Egy 17 éves leány öngyilkossága.)

Debreczen, július 1.

A nap legfrissebb szenzációja: városunkban ma reggel ismét öngyilkosság történt. Ime tehát Debreczen e téren — sajnos — világvárosok közé emelkedik. Mert ebben a hóban még nem volt nap, hogy öngyilkosság ne történt volna. Ma holnap odajutunk, hogy a helyi lapok állandó rovatot kell hogy nyissanak az öngyilkosoknak.

Szomorú jelensége ez a mai kor-nak s hogy ilyen sok az öngyilkosság, feltűnő, érthetetlen dolog, melynek gá-tat vetni, melyet csökkenteni alig lehet, mert nics rá mód, nincs rá eszköz. Fel-tűnő jelenség az is az öngyilkosságoknál hogy legtöbb, aki önkezével dobja el magától az életet, reménytelen sze-relem miatt teszi s még feltűnőbb, hogy azok az életuntak, kik még meg

sem próbálták mi is az élet, fiatal 17—20 éves gyermek ifjak, leánykák. Hogy éppen ilyen fiatalon dobják el maguktól az életet, abban része van a mai nevelési rendszernek, no meg valljuk meg a napi sajtónak is.

Hibás a mai nevelési rendszer, mert legtöbb szülő nem arra törekszik, hogy jól, háziasan nevelje leányát, hogy megtanítsa sütni, főzni, varni, hanem ehelyett engedi, hogy regényeket olvasson; örömmel látja minél több fiatalember rajongja körül leányát, kik leginkább léha dolgokról, legtöbb esetben szerelemről beszélnek s így ne csodálkozzunk, ha a fiatal leány gyermek — a szülők gondatlansága következtében — regényes hajlamokat táplál szívében, s ha netalán megszeret egyet az öt környező fiatal emberek közül, a kitartás helyett, ha czélt nem ér, könnyen, meggondolatlanul eldobja magától az életet.

Viszont, — mint már említettük — a sajtó is elősegíti az öngyilkosságokat. Ma minden kis gyermek már 8—9 éves korában olvas ujságot. Tagadhatatlan befolyással van reá, ha olvassa milyen sokat, milyen szép nekrológokat irnak egy-egy szerelmi tragédiáról, öngyilkosságról. Te-sék megkérdezni illetékes helyeken hogyan kapkodják ott a lapokat, ahol egy szerelmi tragédia, vagy öngyilkosság történik, még hozzá olyan, mikor az öngyilkos egy fiatal leány.

E sorok írójának beszélte évek előtt egy ma már országos híru színész, ki egy szegény debreczeni családból származott, hogy egyik huga azért követett el öngyilkossági kísérletet, hogy az ujságba a nevét kinyomhassák, hogy ő azt olvashassa s hogy szépen írjanak róla. Nemcsak elbeszélte, de bizonyosságul megmutatta az öngyilkos 17 éves leány, ki nem gondolta, hogy meg is halhat, mintahogy történt is, — hátrahagyott levelét is, melyben a fiatal leány öngyilkossága okául a fentebb leirt dolgot mondja el.

Ime tehát láthatjuk, hogy a sajtó is elősegíti a szerelmi tragédiákat, meg az öngyilkosságokat. Igaz, a sajtónak elhallgatni az ilyeneket nem lehet, mert — sajnos — ma olyan időket élünk, ha az ujságon nem érzik a „vérszag“ akkor az nem ér semmit, az az ujság „üres“. Nem is kell elhallgatni, nem is lehet, de azt hisszük csökkenne az öngyilkosságok száma, különösen az ilyen regényes hajlamu gyermekeknél, ha a lapok csak pár rövid sorban, nem pedig oldalokra terjedő tudósításokban emlékeznének meg az öngyilkosságról s az ehhez hasonló „véres“ eseményekről.

A legújabb öngyilkosság a vasutnál történt. Hőse ezuttal is nő, 17 éves gyermekeleány, ki most haláltusáját vivja a kórházban. Jeney vasuti tisztánél

szolgált az öngyilkos leány, Fedornák Agapia Zsófia ugocsamegyei illetőségű 17 éves cseléd. Dolgos, vigkedélyű leány volt, a ki az utolsó napokban szomorú lett s többször emlegette, hogy megunta az életet.

Ma reggel, mikor a konyhába be mentek, a leányt nagy kínok között találták.

A kérdésekre kivallotta, hogy öngyilkosságot követett el, marólugot ivott. Orvosért siettek, majd a rendőrséget is értesítették, melynek intézkedésére az életveszélyesen sérült fiatal leányt a kórházba szállították s ápolás alá vették. Életben maradásához nem sok reményt fűznek.

Az öngyilkos leány, amint kihallgatásánál jegyzőkönyvbe, mondotta reménytelen szerelem miatt vált meg az élettől.

Most már várjuk, holnap ki következik!

NAPI HIREK.

József főherczeg Debreczenben

Az uralkodóház tagja, a legmagyarabb főherczeg, József főherczeg, tegnap este 10 órakor az 1707. sz. személyvonattal érkezett Debreczenbe. Külön szalonkocsi hozta a fejedelmi vendéget s a nagy közönség, mely zajos tüntetésre készült, mit sem látott, mert a diszkocsi a pazar fényben égő új pályaház előtt állott meg.

A főherczeg kíséretében voltak Braun vezérkari alezredes, főhadsegédtiszt, es báró Vecsey Istvan kamarás, huszárszázados, segédtiszt, kiket Érmihályfalvától Wohlhoffer ezredes kísért Debreczenig.

A perronon Simonffy Imre polgármester és Végh Gyula tb. főkapitány fogadták a főherczeg segédtisztjeit, kik a fenségnek azon óhaját fejezték ki, hogy mar felhatkor be akar jönni a városba. Ekkor kétfogatu kocsin jön be a főherczeg a Bikáig, hol megreggelizik s innen az ötös fogaton megy ki a Pallagra, a katonai céllövészet színhelyére.

Holnap délben szűkebb ebéd lesz a Bikában. A délutáni programm még nincs megállapítva, valószínű azonban, hogy a Nagyerdőre megy ki szórakozás végett a főherczeg. A Bika-szállodában fog hálni, melynek emeleti feljaroját gyönyörűen feldiszitették pálmakkal és délszaki növényekkel. A szobája antik butorzzatu, ágya fölött a királyi párolajnyomatu arczképe. A szoba tágas, öt ablaka nyílik részint a piacra, részint a József-kir. herczeg-utczára.

A város képe is igen érdekes. A katonaság, honvédek és közösök egyaránt, diszbe öltöztek. A házak ormain, a mellékutczákon is, nemzeti színű lobogók lengenek s hirdetik a legmagyarabb város üdvözlét a legmagyarabb főherczegnek.

Ülés az új adó ügyében.

Hank Gyula penzügyi tanácsos három nap óta Debreczenben idözik, Idejöttének

czélja köztudomás szerint az, hogy egy bizottság élén összeírja azokat a kétes bérházakat és lakrészeket, melyekre nézve eltérés volt a városi és penzügyigazgatósági összeírások között s melyek mindmaig hátráltatták az általános házbéradó sokat nyugvott ügyének eldölését: Ennek az összeíró bizottságnak tagjai a város részéről Hajdu Gyula tanácsnok és Juhász Ignác, törvényhatósági tag; a penzügyigazgatóság részéről Horváth penzügyi fogalmazó és Nemes számíttiszt, Juhász Ignac azonban állítólag nem volna hajlandó betölteni ez alkalommal a bizottságban tagsági helyét. Más vitás kérdések is merültek fel, melyek miatt tegnap ülés is volt a városi házában. Ez ülésen Simonffy polgármester elnökle alatt részt vettek, Vecsey Imre és Hajdu Gyula tanácsnokok és Hank tanácsos és Juhász Ignác. Az ülésen a városi tanács képviselői kijelentették, hogy ők a bérelt lakrészek újból teljes összeírását óhajtják, mint egyet len módot annak bebizonyítására, hogy a város által végeztetett összeírás volt a helyes. Az ülés hosszu ideig tartott, de végleges megállapodás — létre nem jött. Ma valószínűleg újabb ülést tart ez a bizottság.

Egy debreczeni mérnök szerencsétlensége.

Egy debreczeni mérnököt igen könnyen végzetessé válható szerencsétlenség érte. Három nappal ezelőtt a Széchényi-u. I szám alatti házba ment. Alig lépett be a kapun, egy kis kutya szaladt feléje, neki ugrott és a kezét megmarta. A megsérült mérnök tudva azt, hogy Debreczenben most sűrűn fordulnak elő, hogy veszett kutyák marnak meg embereket, jelentést tett az esetről s hatósági intrzkedest kért, hogy a kutyát, mely őt megharapta, vizsgáltsák meg. A vizsgálat megtörtént. A kutyát felbonczolták s konstatálták, hogy veszett volt. A megsérült mérnök a marási eset után harmadnapra tudta meg az eredményt s még a tegnapi gyorsvonattal felutazott Budapestre hogy a Pasteur intézetben gyógykezeltesse magát.

A Debreczenben elfogott pénzhamisítók.

Siket Lajos és társainak ügyében újabb értesítések jöttek a rendőrségre, amelyek mellett bizonyítanak, hogy egy messze szétágazó banda működéséről sikerült a debreczeni rendőrségnek a leplet lerántani. Az újabb értesítések Siket Lajos állandó tartózkodási helyéről, Csenger Daróczról jöttek, amelynek előjáróságát a rendőrség az elfogatásról nyomban táviratilag értesítette. A táviratnak nem várt eredménye lett. A csengerdaróczy előjáróság Siket Lajos lakásán házkutatást tartott és temérdek bünjelre akadt. Ezekből a bünjelekből megállapították, hogy egy évek óta működő rendszeresen és jól szervezett pénzhamisító bandával állanak szemben A banda feje Siket Lajos volt. Ő készítette a pénzt, társai csak forgalomba hozták, hogy milyen eredménnyel, mutatják az utóbbi időben előforduló panaszok. Siket Lajos és társai bejárták a környék tehetősebb polgárait s ravaszul kiesztet fortllyal kerítették hálójukba. Egy-egy ilyen tehetősebb polgárnak ezer korona jó pénzért, háromezer hamis pénzt ígértek és adtak. A kecsgetető ajánlatokkal sokakat lépre csaltak, a kik most mindannyian a vádlottak padjára kerülnek. Siket Lajos lakásán talált iratokból ezeknek csaknem teljes névsorát megkerítette a csenger-daróczy előjáróság, akiket a távirati értesítés szerint már a napokban Debreczenbe hoznak, hogy a főbünössel Siket Lajossal szembesítsék. A főbünös Siket Lajos felett véstteljes felhök tornyosulnak, áthatatos tagadása most már

nem menti meg a furfangos parasztot és az igazságszolgáltatás sajtó keze utóléri őt is s vele együtt egy egész csomó embert, a kiknek egész bünök az, hogy hittek a furfangos paraszt szavainak és engedték magukat a csábos ígéretekkel félre vezetettük!

Külföldre menő debreczeniek.

A statisztikus ajkán mint vészkiáltás hangzik az a jelentés, hogy a külföldi utlevelet kérők száma megdöbbsentően nagyra nőtt Magyarországon az idén. Aggasztó mértékben szaporodnak, akiket a megélhetés ösztöne, a boldogulás vágya küzi hazájokból és akik idegenbe vándorolnak, hogy talán odakinn örökre elveszenek a magyar fajra nézve. Hasonló szomorú jelenséget tapasztalunk még Debreczenben is. Mert míg 1900-ban negyvenen, 1901-ben már kétannyian kértek külföldi utlevelet. Az idén még többen lesznek ilyenek. Mert már eddig is, az első félévben hatvanegy külföldi levélért folyamodó személy ajánlási táblázatát terjesztette fel a tanács Debreczenből a belügyminiszterhez. És bizony ezek között csak kevés az olyan, aki mint gyáros üzleti okból, vagy szórakozásból utazik külföldre. A legtöbb szegény ember, kereskedősegéd, iparos; napdiyas, aki mindennapi kenyerét akarja megkeresni kívül a hazájokon. — Külföldi utlevelet kértek ez év első felében: Stégmüller A. építész, Kiss Teréz, Szántó Győző gyáros, Gelber Jenő, I. J. Benyáts Emil kereskedő, Morák Zsuzsanna főzőnő, Gozár Mária varrónő, Guttman M. keresk. segéd, Szabó Béla fodrász segéd, Nagy László kertészsegéd, Nagy Mária nevelőnő, Fudcs Ignác szabó segéd, Fudcs Ignáczné, Krassai Gyula női szabó segéd, Boda Julianna szakácsnő, Bozó Gábor gépész, Bozó Gáborné, Zetye Éltető napszámos, Virág Mihályné munkásnő, Nuszbaum Martonné varrónő, Neubauer János sodronygyáros, Kereszfalvy Antal akadémiai tanuló, Dávid Kálmán keresk. segéd, Katona Sándor napszámos, Kepes Sámuel keresk. segéd, Lőrincz Teréz szakácsnő, Maleja Anna varrónő, Klein Leopold szabó segéd, Nánási Lajos hittanhallgató, Eikler Ida varrónő, Eichler Malvin varrónő, Egri Béla kereskedő, Ifj. Huszár Károly mechanicus, Szabó Károly géplakatos segéd, Engi Vilma varrónő, Vitárus Sándor kötszerészsegéd, Beke Károly, Löwinger Ignác borbélysegéd, Ifj. Kovács Mihály géplakatos, Tomkó György rézművessegéd, Tomkó Györgyné, Lövenfeld Teréz varrónő, Féder Emanuel kefekötő, Gyulai Gál Győző keresk. segéd, Boldi István, Boldi Istvánné Lukács Mari, Nagy Béla kesztyűgyáros, Weisz Lenke varrónő, Weisz Zseni varrónő, Varga Lajos lakatos segéd, Varga Béni lakatos segéd, Ekli József dijnok, özv. Farkas Ignáczné, Krassay Gyuláné, Schenker Hermina, Mózes Mihály ügynök, Rosenberg Béni keresk. segéd, Smilovics Mihály tanító. Utolsó e névsorban a collegium gyalogszerrel utazgató világjáró diákja, Erdélyi Károly theologus, aki ezuttal London országba indult az apostolok lován. No már ő miatta nem félhetünk, hogy kihull a nemzet testéből. A derék diák

személyesen jelentkezett utleveléért a belügyminiszteriumban.

Vesztett kutya veszedelem.

A vesztett kutyák napról napra szaporodnak városunkban. A rendőrség már intézkedett is a kutyák elfogatása iránt, de ennek daczára a közönség jó része nem veszi komolyan a rendeletet s nemcsak megkiméli kedves kutyáit a szájkosártól, de sőt még annyira megy, hogy a szájkosár nélkül futkosó kutyákat, ha összefogdosásuk folyik, mindenképen igyekezik elriasztani, elzárni a sintérek elől s gyönyörűségét találja abban, ha a veszedelem csiráit esetleg magában hordó kutya elmenekül. A közönség nagyon helytelenül jár el. A vesztett kutyák száma nap nap után nő. A sok elzavart és szájkosár nélkül hagyott kutya jelentékeny része magában hordja a veszettség csiráját és ha a közönség a logkomolyabban végre nem hajtja a rendelkezéseket, a vesztett kutyák veszedelme nagyon szomorú eredményeket teremthet. Alig mulik el nap, hogy a rendőrségnél jelentés ne történjék s alig mulik el nap, hogy megmárt embert, vagy gyermeket ne szállítsanak Budapestre. Ez az állapot így nem tarthat. A közönségre itt olyan feladat vár, a melyet teljesíteni emberbaráti kötelesség s a rendőrségnek nem szabad tovább késlekedni, hanem el kell rendelni a város területén a vesztett kutyák kiirtását.

Református egyház pénztára.

Tegnapelőtt kezdte meg a kiküldött bizottság a református egyház 1901 évi pénzállományának vizsgálatát. A bizottság, mely hétfői vizsgálatán mindent rendben talált, ma délután 5 órakor új vizsgálatot tart s szombaton délután valószínűleg ismét összeül, hogy teljesen befejezze a felülvizsgálatot.

A kőművesek sérelmei.

A hentes iparosok mellett a kőművesek azok, kiknek legtöbb sérelmet kellett elszenvedniük részint a társ szakosztályoktól, részint hatóságoktól. Legnevezetesebb sérelmüket, melynek előidézésében tényleg hibásak az ácsok, már tárgyalta az ipartestületi előjáróság ülése, amely jogot szolgáltatott az érdekeikben mélyen sértett kőműveseknek. Van azonban még sok sérelmük ezeknek orvoslása, vagy a teendők megbeszélése céljából e hó 13-án, vasárnap reggel 8 órakor szakosztályi gyűlést tartanak a kőművesek.

A „Tarka szinpad” bucsuelőadása.

A nagy sikereket aratott „Tarka szinpad” ma este tartja bucsuelőadását az „Angol királynő” udvartartásában. Ma este teljesen új, változatos műsort állított össze az igazgatóság.

Hánvédtisztek díjas czéllövészet.

A 2. honvéd huszárezred tisztikara tegnap kitűnően sikerült díjas czéllövészetet tartott. A czéllövészetben az első díjat egy diszkantárt: Werner főhadnagy nyerte meg. Azután díjakat nyertek: Ruff Ferenze százados, egy hőmérőt, Wurm Béla százados egy asztali órát, Schnörsch Gyula alezredes egy díszes utikészletet, Szilárd Zoltán tiszthelyettes egy látesövet, Fehér Ferenc főhadnagy egy szivardobozt. Díjakat nyertek még Seregi László hadnagy és Józsa tiszthelyettes is.

Halálozás.

Bácsy Imre t. hó 9-én éjjel 11 órakor, életének 32-ik évében elhunyt. Földi

részei f. hó 11-én d. u. 3 órakor fognak az ev. ref. egyház szertartása szerint Boldogkert I-ső járás 9-ik számú háznál tartandó rövid ima után a Kossuth-utcai temetőbe örök nyugalomra helyeztetni.

Debreczenben 33 évvel ezelőtt érettségizettek találkozója.

Budapestben lakó volt tanuló társaink nevében is baráti bizalommal hívom meg mindazokat, kik Debreczenben 1869. július végén tettünk érettségi vizsgálatot, f. évi szeptember 21-én reggeli 8 órakor a főiskolában leendő 33 éves találkozóra. Kérem, hogy a kik e meghívást már most tudomásul veszik és elfogadják, a további utánjárás kikerülése céljából legyenek szivesek e körülményt velem egy levelezőlapon tudatni. Debreczen, jul. 10 Csiky Lajos theol. akad. tanár.

Aratás idején.

Az ország arat, gújtja az életet. Ilyenkor vigyázatra inti a vasut mindig a gazdák közönséget azon vonalakon amerre vonatjárás van. A vasut ugyanis száraz nyárban a vonal menten sűrűn gyújtogat a szikraszórással, ha a gazdák nem elég óvatosak és nem tartják be az óvintézkedéseket, amelyek rendelve vannak Most ismétli meg a vasut a rendeletét, mely szerint a termés és a takarmány fele a vonal mentétől legelább 50 ölre rakandó le, így van csak biztonságban.

Dohánytermelők figyelmébe.

A nagytekintetű m. kir. dohányjövődéki központi Igazgatóság f. évi Junius hó 11-én 9804/I sz. a. rendeletével a dohánybevéltő hivataloknál alkalmazásban levő ügyes válogató nők közül azok, kik ugyanis a simítás, csomózás és bálozásban kellő jártassággal bírnak, a dohánytermelők kivánságára és azok költségére a csomózás idejére az illető termelőknek átengedtesse nek, engedély adatott. Jelentkezni a m. kir. dohánybevéltő felügyelőségénél kell.

Bihari föld Amerikában.

Az alispán rendeletéhez képes, Miskolc Ferenc főszolgabíró elküldte tegnap az amerikai clevelandi magyarság által Kossuth Lajos szobrának alapjához kert földet, melyet a híres bihari földvárból ástak. A bihari föld hatalmas zsákba van varva, sulya pedig tizenhat kiló 500 grammot nyom. A csomagot ma küldték el. Tóth András debreczeni szobrásznak, aki Amerikába fogja vinni. A hazai földet hazafias szellemű átirat kíséretében továbbítják az elszakadt amerikai magyarokhoz.

József Ágost főherczeg kamarai előjárója.

A hadsereg rendeleti közlönyének mai száma közli, hogy a király gróf szapári Szapáry Józsefet, a 7 ik számú Vilmos huszárezred számfelveti kapitányát, József Ágost főherczeg szolgálattevő kamarását kamarai előjárójává nevezte ki.

Szerzői jog bitorlása.

A debreczeni törvényszék a szerzői jog bitorlásának érdekes esetében hozott a minap ítéletet. Az eset, a mely úgy az írók mint az ujságírók tekintetéből általános érdekű a következő: Tavasszal a könyvpiacra egy, az ujságírástól és az ujságkiadásról írott könyv jelent meg. A könyv, a melynek szerzői Sajó Aladár és Róna Lajos,

sokat foglalkoztatta az ujságokat és az egyik volt debreczeni ujság, a Debreczeni Hirlap a szerzők megkérdezése és beleegyezése nélkül folytatásokban közölte az Ujság című könyvnek egyik fejezetét, a mely a hirdetésről és reclamáról szól. — A nevezett ujság az illető fejezet címét is elferdítette, és arról sem tett említést, hogy kinek a könyvből való a közölt rész. — E miatt az eljárás miatt a könyv szerzői Márton Sándor dr. budapesti ügyvéd útján Kutasi Imre szerkesztő ellen panaszt tettek a debreczeni törvényszéken, a mely a minap döntött a panasz dolgában. A törvényszék megállapította, hogy Kutasi a szerzői jog bitorlását követte el azáltal, hogy Sajó Aladár és Róna Lajos „Az Ujság” című művének „Hirdetés és reklám” című fejezetét a Debreczeni Hirlapban a reklám művészete címmel a szerzők megjelölése nélkül közölte s ezért a perköltésben felül 200 korona kártérítési összeg megfizetésére kötelezte. Elítélte a törvényszék ezenfelül Kutasi két napi fogházra átváltoztatandó negyven korona pénzbüntetésre is.

A láz.

Egy fiatal gyógyszerészszel történt minap ez a szomoruan kezdődő, de jól végződő eset. A gyógyszerés este hazamenet nagyon rosszul volt s mivel láz is gyötörte, nyomban lefeküdt. Elővette a lázmérőjét, a hóna alá dugta, s a mikor megnézte, ijedten látta, hogy harminczkilenc és fél fokot mutat.

Rossszul töltött éjszakája után ismét megnézte a lázát, de bizony nem volt ki sebb az estinél. Szaliczilt és fenacetint kezdett szedni, koplalt, izzadott éjjel-nappal, de a láz csak nem akar csillapodni: maradt harminczkilenc és fél fok. Két napig tartott ez állapot s a beteg már kétségbe volt esve. Harmad nap orvost hivatott.

— Nos, mi a baj?

— Két nap óta harminczkilenc és feles lázam van.

— Nem volt az egész idő alatt sem több, sem kevesebb?

— Nem.

— Ez különös.

Az orvos kezébe vette a lázmérőt és megrázta. Aztán nagyot nevetett.

— Hallja, barátom, magának semmi baja sincs. A lázmérő elromlott és megállt harminczkilenc és félnél!

Ugy is volt. A beteg fölkel, jól megébédelt s azóta olyan egészséges, mint a makk.

Angelotti daltársulata.

Angelotti Vilmos igazgatónak daltársulata, mely a multban is mindig a legjelesebb erőkből állott, ma tartja meg első előadását a Sas-utcai „Otthon” vendéglő udvartartásában. Angelotti jelesen szervezett társulata a következő tagokból áll: — Ludovits Riggly a kitűnő fiatal kézakrobata, Mister Foks jongleur híres tűzevő fakir, jáles zenebohócos, Márta Théréz férfi imitátor komikus, Kövesi Juliska magyar énekesnő és Bodrog József közkedveltségű komikus.

Própavilágítás az új palyaudvarnál.

Az új állomásépület 300 gázlámpája tegnap gyult ki először József főherczeg tiszteletére. A 200 napfeny — és 100 kö-

zönséges égő lángja gyönyörű világosságot terjesztett s az impozáns látványosságnak szép közönsége volt. Debreczeni Jenő a gázipar direktorának vezetésével az államasutak igazgatóságainak Budapestről lerándult küldövei megszemlélték a világítási effektusokat s a legnagyobb megelégteltésüknek adtak kifejezést.

Lopott pénz a faskamrában.

A Nyugoti-utca egyik mulatóhelyén reggelig mulatott Toldy András hentessegéd. A jó bor és a szép magyar nótá nagyon megzavarhatta a fejét s a terített asztal mellett elaludt. Reggel sietve távozott, hogy az üzletet pontosan kinyithassa, s csak úgy dél felé vette észre, hogy pénztárczájából két darab ötvenkoronás hiányzik. A rendőrségre ment jelenteni az esetet, honnan Dobos rendőrbiztos kisérletben lementek a mulató helyre. Estére megkerült az ellopott pénz a faskamara egyik zugából, ahova Major Mihály hetes rejtette el. A tolvajt nyomban letartóztatták.

A Zion egyleti tagok szives figyelmébe.

A Zion egylet t. tagjai ez uton értesítettnek, hogy az egylet eljárója Koh Hermann fürdőre utazása miatt a mai naptól kezdve aug. hó 1 ig tagsági nyugták Schwarz M. L. urnál válthatók be. Gőzfürdő jegyek kaphatók az egyleti helyiség udvarában a házmesternél.

Debreczeni piaci árak.

Julius hó 7. 8 án tartott heti vásár eredménye.

Buza: 19 kor. 20 fil., 18 kor. 70 fil.
Kétszeres: 15 kor. 40 fil., 15 kor. 20 fil.
Rozs: 14 kor. 20 fil. 14 kor. 00 fil.
Árpa: 11 kor. — 11 kor. 20 fil.
Zab: 12 kor. 00 fil. — 12 kor. 40 fil.
Tengeri: 9 kor. 80 fil. — 10 kor. 00 fil.
Kötes: 8 kor. 0 kor. 00 fil.
Széna: 5.20 — 2.80 kor.
Haj: 110 kor.
Zsir: 120 — 128 kor.

Ló- és szarvasmarha vásár.

Ló felhajtott 1860 drb., — ló eladatott 460 darab., Szarvas marha felhajtott 1450 drb eladatott 810 drb.

Sertés vásár.

Sertés felhajtott 1780 darab — eladatott 990 drb. Kővér sertés kilója 92—00—96 fil.

A vásár lefolyása élénk volt.

Nyilatkozat.

A szolyvai gyógyviznek kellene dominálni a bel és külföldön egyaránt. Felülmulja a preblai, bilini és radeini drága külföldi vizeket. Dr. Bókai egyet. tanár.

A szolyvai ásványviz kitünő üdítő ital. A savanykás kerti borokkal vegyítve rendkívül kellemes.

Mangra és Solymosi.

Mangra Vazul nagyon jó barátságba keveredett Solymosi Elekkel, a színészszel. A hosszú Solymosi, a budapesti Népszínház kuplééneke felesapott újságírónak s e minőségében rájött, hogy Mangra a legnagyobb magyar széles e hazában. Meg is írta ezt már vagy huszszor.

Változatosság kedvéért most aztán Mangra Vazul fogott tollat, agyondicsérte az ő színészpatronusát és megköszönte neki, hogy érdekében olyan önzetlenül működik. Megolvasható ez az ékes levél csaknem minden ma érkezett budapesti lapban.

A fővárosban időző politikusok — mint tudósítónk jelenti — Solymosi cikkeit kaczagva olvassák, s csodalkoznak, hogy akad magyar lap, melyben a Mangra Vazul érdekében írt Solymosi-féle stillgyakorlatok napvilágot láthatnak. Egy beavatott országgyűlési képviselő ma tudósítónk előtt a Solymosihoz intézett szerteszét publikált Mangra-levéllel kapcsolatosan a következőket mondta:

— Kizártnak tartom, hogy Magyarországon akadjon józan ember, aki a Solymosi féle firkálmányoknak egy szemernyi fontosságot is tulajdonítana. És nagyon rosszul állhat Mangra ügye, mikor arra szorul, hogy egy kuplékban utazó színész felcsap védőjének s abban a kéjes tudatban ringatódzik, hogy ő voltaképen nem is színesnek született, hanem politikusnak, vagy legalább is publicistának. Az a levél, melyet Mangra Solymosihoz intézett s amelyet az alábbi ur jónak látott azonnal publikálni, nem egyéb, mint reklám Solymosi Elek urnak, akinek úgy látszik, az utóbbi időben ezen olthatatlan vágya támadt, hogy nevét minél gyakrabban olvashassa a lapokban. Kár minden további szót ebben az ügyben vesztegetni. Mangra marad, a ki eddig volt és Solymosi ur is csak kupléénekes marad. Ne ultra crepidom!

Arany János gyermekéveiből.

Arany János az übécét s az olvasást is odahaza tanulta meg az édes apjától. — Ennél fogva az élelméjü gyermekek iskolába adták őt esztendőkorában. Akkoriban az első klasszisba esupa nagy kamaszok jártak. A gyenge gyermeket ezek közzé nem lehetett adni, a kis Jánost t hat beiratták a leányiskolába Papp Mihály rekrám keze alá.

Ide járt Arany János egy évig és a leánytanulók közt ő volt a legelső. A fiuk ezert leány deaknak nevezték el. A következő évben a fiuk közt szintén a legelső lett a klasszisban Arany János. Aranyt a leány deak helyett most meg tiz deaknak esufolták, de csakhamar megbarátkoztak vele, mikor lakadalmi es névnapj verses köszöntöket faragott nekik.

Máig is az Arany János által gyermekkorában gyártott köszöntő rigmusokkal jarnak kántalni a szalontai apróságok. A kis bic-kával, tüvel körülesipkézett köszöntök közepén minden karácsonyi István vértanu napján ott diszeleg a következő vers:

Szent neved napjának
Földerült hajnala,
Rád tekint az égből
Istennek anyala,
Téged Szent Istvan,
Az Isten éltesen!
Eltessen kivanom,
Soha meg ne vessen!
Söt inkább szeressen,
Menybe bévezessen!*

Az elkántált verses köszöntök után következtek aztán a tulajdonképeni a honorariumra czélzó rigmus, melyet meg is találtak, Arany János eredeti kézíratai közt:

„Tyuk ide, búbos,
Kalács ide, fonatos,
Béles ide — rongyos?”

Dobsa Lajos meghalt.

A régi írói gárdának egyik jeles tagja megszűnt élni.

Dobsa Lajos író, aki az ötvenes és hatvanas években nagy népszerűségnek örvendett, meghalt, Kosgyáni birtokán visszavonultan élt, míg végre 79 éves korában, mint Nagyváradról nekünk táviratozák, végelgyengülésben kimult.

Dobsa Lajos legnagyobb sikereit az ötvenes években érte el színműveivel; darabjai melyek nagyrészt előadásra is kerültek, a drámaírók között előkelő helyre emelték. 48-ban kormánybiztos volt. Világos után birtokára vonult vissza, a honnan Pestre költözött. Egyik szindarabjának előadása után hat hónapra be is esuktak. Két esetben országgyűlési képviselő is volt, Makó városat képviselte.

Kosgyáni birtokán, akol felesége szül. Géczy Vilma és Margit leánya tarsaságában élt, még öregségében is dolgozott. Utolsó műve: Ildikó dráma tavaly könyv alakban is megjelent. A Kisfaludy-társaság tagja és a nagyváradi Szigigeti-társaság tiszteleti tagja volt.

Temetése holnap délután 5 órakor lesz. Életrajzi adatai a következők:

Dobsa Lajos Makón született, Csanádmegyében, 1824. okt. 6. Felsőbb iskolait és a jogot Debreczenben végezte s 1843 ban csanádmegyeyi tiszteletbeli újjegyzővé választották meg. Már 11 éves korában kezdett írogatni s debreczeni diák korában már színelőadásokat is rendezett tanuló-társaival Később Győrött, Kolozsvárt, Makón és Pesten játszott mint műkedvelő, de 1846-ban megvált a színésztől s külföldre utazott, hogy ismereteit gyarapítsa. 1848-ban tert vissza Magyarországra, s még ez év vége felé Csanád és Csongrád varmegyékbe kormánybiztossá nevezték ki. Világosról birtokára vonult, majd az ötvenes évek elején Pestre költözött. „Öcsém hazasodjal” címü színműve előadása után elfogták s az Ujéületben töltött 6 hónapot. Kiszabadulása után Pestre internáltak, itt tartotta állandó lakását s az irodalomnak élt, míg 1863-ban ugy vélve, hogy mellözni kezdik, az írói munkássággal felhagyott. 1869-től kezdve két cikluson át Makó városának volt országgyűlési képviselője. — 1874-ben megnősült, s a következő évben Pestet elhagyva, biharmegyeyi birtokán, Kosgyánban telepedett le. Politikai és irodalmi cikkeit és verseit csupán említve, Dobsa a maga idejében kedvelt novellairó volt; számos beszélye közül a legsikerültebb az „Egy grisétté” címü, de legnagyobb sikert

színműveivel aratott; drámai leleménye s a részletek kidolgozásában és a nyelvben mutatkozó műgondja az 50 es évek drámaírói közt előkelő helyre emelték. IV. László című tragédiája tárgyát az előző költőknél több drámai hatással dolgozta fel és ez még ma is műsoron van, „Vigjátéktárgy” című vigjátéka 1861-ben a Karácsonyi-díj 100 aranyát nyerte, de előadásra csak 1891-ben került. „Bünt bün követ” című drámája 1862-ben szintén az akadémia Karácsonyi-féle 100 arany jutalmát nyerte (megjelent „Divatházasság” címmel Lisznyai Albumában 1863). Egyéb szindarabjai: Márczius 15 ike, vigjáték 4 felvonásban, 1848. Őcsém házasságja, vigjáték 3 felv., 1850; Marpius, Brumon dráma 5 felv. 1850; Világismeret, vigj 1850; Gutenberg, dráma, 1852; Egy nő, kinek elvei vannak, vigj. 1847; Egy bukás sikere, vigj. 3 felv. 1858, Besztercei gróf, tragédia 5 felv. 1861; I-ső István király, tragédia 5 felv. 1861 stb. E darabok a Nemzeti Színházban kerültek színre s kéziratuk ez intézet birtokában vannak. Egy gyűjteményük „Dobsa színművei” cz. alatt 1859-ben jelent meg, az „István király” pedig önállóan 1880-ban. „Aba Sámuel” tragédiája 1895-ben „Tanulmány Attila és Ildiko című tragédiához” című műve pedig szintén 1895-ben Budapesten jelent meg.

Vezeklés Amerikából.

— Egy volt huszárfőhadnagy küldeménye. —

Micsoda titkokat, micsoda új jelenségeket rejteget még a modern egyen élete? Minden nap olyan új és új jelenségeket vet fel, a melyekért a regényírókat tulzással, képzelgőséggel vádolnók meg.

Ime egy újabb szegedi eset.

Ezelőtt 11 esztendővel, még 1891-ben Szegeden szolgált a 3 ik honvédszázadvezetőnél egy Késmárky Béla nevű főhadnagy. — Talán még sokan lesznek akik emlékeznek is az erdélyi származásu, délczag katonatisztre.

Akkori fiatal emberek, kik most sok gyereki családapák, kik az édes hajadonkort éltek.

Késmárky főhadnagy a 6. század parancsnoka volt, mikor egyszer eltűnt Szegedről. Szökést rebesgettek, s mikor a századpénztárt megvizsgálták 1200 kor. hiányt találtak. Kétégtelenül megállapították, hogy a főhadnagyot a pénz elkallódása terheli, de ő neki teljesen nyoma veszett.

Ez az ember most maga jeleatkezik, hogy elkövetett tettét jóvátegye. Késmárky Béla levelet írt egy régi szegedi ismerősének az Északamerikai Egyesült Államok Michigan államából, Keenpest városából és e levelében jelenti, hogy a katonai kincstárnak ezelőtt 11 évvel okozott kárt egyidejűleg megtérítette.

Levelében (mely előttünk fekszik) elmondja a volt főhadnagy, hogy 11 év óta él Amerikában, s mindig az volt a leghűbb vágya, hogy a „törvényellenes távozás által okozott kárt” a kincstárnak megtérítse, s most boldog, hogy ez végre módjában áll. A szegedi honvédszázadok parancsnokságának — mint írja — egy 1200 koronás csekket küldött, amely a magyar ipar- és kereskedelmi banknál azonnal beváltható.

„Azt hiszem, — írja a volt főhadnagy — hogy magam előtt e tettemmel befejeztem vezeklésemet. Magam előtt, mert az u. n. világgal nem sokat törődöm. Megtanultam, hogy az emberi lélek a becsületes munkában megacélosodik, megtisztul és kiveti magából azt a salakot, a melyet a könyelmű élet halmoz fel benne.

Egy pontja van azonban a világnak, a melylyel most is örök lelki hadban élek, Erdélyben lévő ősi családi fészünk, Kentelke ahol a Késmárkyak éltek s ahol ősz edes apám ma is él. Az itt levő hagyományok, emlékek egyre vádolnak engem s nehezzé teszik a közöledést . . . Arra kertem a parancsnokságot, hogy a kár megtérítéséről atyámat sürgősen értesítse . . .”

E levél, amely tegnap érkezett Szegedre, — elarulja, hogy a volt főhadnagy aki értesítése szerint jómódba küzdötte fel magát Amerikában, békülést keres és vár edes atyjától. Az bizonyára nem is lesz oly rideg hozzá, mint a Késmárky ősök, akik oly szigoruan, le nézik az Amerikában küzdő nnokat . . .

Mindezek után érdekes volna tudni, hogy a volt főhadnagy küldeménye hejere érkezett e már?

A szép „Helén” szerencséseje.

(Grünbaum Regina lord felesége.)

A szép Helént tulajdonképen Grünbaum Reginának hívják, de nem találta megfelelőnek a nevét s Halénra változtatta.

A nevezett hölgyet Aradon nagyon sokan ismerték, Mindenkinek feltűnt érdekes szépsége, melyben sűrűn gyönyörködhetek azok, akik az aszfaltot járják. A magas, pompás termetű, fekete haju zsidó leány egy aradi fiatal tanár társaságában hol: látható s az érdekes párról igen sokat beszéltek annak idején.

A Központi szállóban lakott a hölgy, aki délelőttönként sok bámulót vonzott az ablaka alá, honnan nagyon is reggeli öl tözetben szokta a város korai forgalmát szemlelni.

Többször hetekig nem volt látható és ez is hozzá tartozott a regényességhez. Végre egyszer eltűnt Aradról.

Néhány esztendő telt el azóta s most ismét szóba került Grünbaum Regina neve. Ami szóba hozta, nem kevésbé érdekes dolog. A szép leányt egy gazdag ango. lord megszerette és feleségül kérte.

Troubit I E. a neve a lordnak, ki Budapesten ismerkedett meg a télen a hölgy-

gynl. Az esküvőt Londonban tartják meg, mihelyt az előzetes formákon túl lesznek. A házassági hirdetés már meg is jelent. A nagyváradai rabbiság adta ki, felhíván mindenkit az esetleges házassági akadály bejelentésére.

A kihirdetéshez azon a réven van köze a nagyváradai rabbiságnak, hogy Grünbaum regina Nagyváradon született. Ott lakott aradi tartózkodása előtt is.

Nyilttér.

1/4 BOR TEMPLONVIZZEL!

kötően kellemes ízű! Szabályozza a szív működést és az étvágyat fokozza. Kérjen mindenütt Rohitschi

„Templomforrást.”

Raktár Magyarország részére: Hoffmann József Bpest, Báthory-u. 9

Van szerencsések értesíteni a n. é.

öröltető és daráltató gazda-közönséget,

hogy a diószegi uton a

dohánygyárral szemben

fekvő, újonnan berendezett

Erzsébet malom

működését megkezdte és ott sima és kereskedelmi őrlést, tengeri és árpa darálást jutányos áron pontos kiszolgálás mellett reggel 5 órától este 8-ig elfogad.

Teljes tisztelettel.

„Erzsébet” malom

Weisz Sándor és Társai.

Az Angelotti mulató

az Otthon söresarnok (Vilmos féle) kerthelyiségében ma tartja kiválóan jól szervezett 20 tagból álló daltársulatával

nagy megnyitò előadását.

A tagok közül különösen kiemelendők Ludovikó Riggally kézakrobata. kövessi Juliska operette énekesnő, Mister Foks gentleman jongleur, A híres Fakir. The Fleiths zene bohócok.

Angelotti,
igazgató.

Másolat.

1185—1902.

Árverési hirdetés.

Nádudvar község határában fekvő önálló vadászterületet nem képező birtokokat illető vadászati jog az 1902. évi aug. hó 15-ik napjával kezdődő és egymásután következő 6 évre nyilvános árverésen hasznobérbe adatik. Az árverés Nádudvar község házában a f. évi **jul. 27-én d. e. 11 órakor** lesz megtartva. Bérbe adatik 13983 kat. hold 732 négyszögöl területű birtokon a vadászati jog. Kikiáltási ár 60 koronában állapították meg. Árvereni szándékozók 30 kor. bánatpénzt tartoznak a kiküldött kezéhez letenni, mely összeg az utolsó évi hasznobérbe lesz betudva. A bérleti összeg évenként egy ízben és pedig jan. hó 15-én fizetendő be a község pénztárába. Az árverés megtartása, a kisajátítási bélyeg és szerződés költségei, valamint a bérlet után fizetendő járulékok a bérbe vevőt terhelik. A fizetési határidő pontos be nem tartása a szerződés felmondását vonja maga után. S ez esetben 8 nap elteltével joga van a képviselő testületnek a bérlő kárára és veszélyére új árverést tartani. S bérlőn az okozta károkat és költségeket bírői uton megvenni.

Nádudvar, 1902. jul. 8-án.

Nagy Albert
m. k. főbíró.**Nagy Sándor**
m. k. főjegyző.

5736—1902 tkv. sz.

Póthirdetés.

A debreczeni kir. tvszék mint tkvi hatóság közhírré teszi, miszerint a debreczeni ev. ref. Egyházmegye gyámintézete végrehajtatójának Szöllösi Károly tépei lakos végrehajtást szenvedő elleni 900 k. és 700 k. s jár. iránti végrehajtási ügyében az 5424—1902. sz. a. kibocsátott árverési hirdetésben a tépei 144 sz. tkvben Al. 151. 539. 759. 827. 1096 1243. 1410. Á. II. 1526. 1589. 1870. 2034. 333/b. hrsza. felvett ingatlanokra 2700 kor. kikiáltási árban Tépe község házában **1902. évi jul. 23-án d. e. 11 órakor** kitűzött árverés az 1881. LX. tc. 167. *-a alapján Szép Sámuel ügyvéd végrehajtató érdekében is 70 k. 40 f. tőkekövetelések s jár. kielégítése végett megtartatni fog.

A kir. tvszék mint tkvi hatóság. Debreczen, 1902. jun. hó 4-én.

Hegedüs kir. tvszéki bíró.**Premier kerékpár 1902.**Legidősebb és
kiprobáltabb jelű.Modern finom
kiállítás.**Katalogus
ingyen.****Katalogus
ingyen.**

Premier-Werkes. Eger (Csehország.)

Nyomatoit Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostáival szemben.

Boroshordókbepinczés avagy szállításokhoz kitűnő
karban és minden nagyságban kaphatók**Schwabach Sándornál**

Villány, Baranya megye.

Uradalmi tea-vaj gf.Deseffy uradalmából naponta friss kilója
1.20. Kapható Czegléd és Polgárnál.**Ártézi és szivattyus
kutak furására**községek, gyárak, gazdaságok és magánosok
részére, valamint saját készítményű szivattyúk
felállítására és javítására jutányos feltételek
mellett ajánlkozik**Guró Lőrincz**kultúrú mester és vállalkozó, ki 16 év le-
folyása alatt**200-nál több sikerült furt kutat létesített.**Megrendelések czimemre Debreczen,
Varga-u. 20. intézendők.**Hirdetés.****XII. Félévi kimutatás a
Debreczeni Első Takarékpénztár****záloglevél kibocsátási üzletéről**

(az 1876. é. XXXVI. tezik 29. §-a értelmében.)

1. A debreczeni első takarékpénztár forgalomban lévő zálog- leveleinek összege teszen 1902. jun. 30 án*)	1.835.000 K. —
2. Ezen záloglevelek fedezésére szolgáló jelzálogkölesön kö- vetelések tesznek*)	1.8312.70 K. 62 f.
3. A kölesönök alapjául szolgáló ingatlanok becsértéke teszen	6462915 K. —
4. Az alapszabályok 18 §-a értelmében	426300 K. —
Összeg a záloglevelek külön biztosítéki alapját képezi, mely alap külön szá- m-lán könyveltetik és következő értékpapirokban van elhelyezve, u. m. : 435.000 K. 4%-os magyar korona járadék kötvény 98 k.-val. Összesen 426.300 k. Debreczen, 1902. jul. 9.	

**A debreczeni első takarékpénztár
igazgatósága.***) **Jegyzet.** A forgalomban levő záloglevelek és a jelzálog kölesön követelések kö-
zötti különbözetnek megfelelő összeg, a legközelebbi kisorsolásnál lesz a forgalomból
kivonva.**Egyedül valódi angol
THIERRY BALZSAM**

Közegészségügyileg megvizsgálva és véleményezve.

Az üvegek felszerelése keresk. törvényszéki mintavédelem alatt áll.Allein echter Balsam
aus der Schutzengel-Apotheke
in
A. Thierry in Pregrada
Zürich Schweiz - Österreich

Miért szenved ön? Hiszen önnek, amely gyógyulása bizonyos még akkor is, ha sebe barnyul régi, sőt a fájdalmas operációt is elkerülheti, ha a valódi Thierry A. féle **Centifolia** kenőcsöt használja, mely rendkívül vonzó, a sebek gyógyításában valamint a fájdalmak enyhítésében utlá-
erhetlen. A valódi Centifolia-kenőcs alkalmazható: a szoptatók mellkeménykedésének, a tej elapadásának, az
orbáncznak eseteiben, továbbá mindenféle régi sérvek, láb- és csontnyílások, sebek, folyások, dagadt lábak
s csontveszedéseknél, vágás, szurás, lövés és ütés által előidézett sebeknél; az idegen testek, pl.: üveg,
szálka, homok, tövis, serét stb. eltávolításánál; mindenféle daganat, kinövés, képződmény, karbnukulus és
ráknál; végre pokolvar, körömméreg, körömgöyülés, a lábnaak járás közben történt kisebélése, fagyás és ége-
tés okozta sebek, a betegek és gyermekek fekvés általi kisebesülése, torokdaganat, meggyült vér, fülzugás
stb. eseteiben. 2 tégely csomag csomagolással, postadíjjal együtt 3 kor. 50 fil. Temérdek előismerő levél
megtekinthető. Utánzatok vételétől óva intek mindenkit és arra ügyeljünk, hogy „Schutzengel Apotheke
des Thierry (Adolf) Limited in Pregrada“ a tégelybe van-e égetve. Eme két gyógyhaisában utóirhetlen
szer soha nem romlik el, sőt mentál régibb, annál jobb, nem árt a szemnek a fagy, sem meleg s ezáltal
télén nyáron szétküldhető. Mindenkor hatással van s alkalmazása esetén könnyen bevárható az orvosi sé-
gély, természetesen nem szabad hatástalan utánzásokhoz nyulni, melyért csak haszontalanul elprédáljuk a
pénzt, hanem mindig tartson minden család készletében e világhírű, olesó, megbízható, a mellett ártal-
matlan szerből. A hol nem bionyos, hogy az én kitűnő szerem ott ajánlatos egyenesen tőlem hozatni. Cim:
Apotheker Thierry (Adolf) Limited Schutzengel-Apotheke in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.
Főraktár: Budapest Török József, Zágrábban Mittelbach S. és Bécsben Brady C. gyógyszerészeknél.